

BILAGA 3 MÅL, INNEHÅLL OCH BEDÖMNING AV ELEVENS LÄRANDE OCH KUNNANDE I UNDERVISNING I ELEVENS EGET MODERSMÅL SOM KOMPLETTERAR DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN

Undervisningens uppdrag

Enligt Finlands grundlag har alla som bor i Finland rätt att upprätthålla och utveckla sitt språk och sin kultur. Den särskilt finansierade undervisningen i elevens eget modersmål som kompletterar den grundläggande utbildningen är avsedd för elever som har ett annat modersmål eller familjespråk än svenska, finska eller samiska. Också svenska, finska eller samiska elever som deltar i undervisning som syftar till att upprätthålla utomlands inhämtade språkkunskaper kan studera enligt lärokursen elevens eget modersmål. Syftet med undervisningen i elevens eget modersmål är att stödja eleven att utveckla en aktiv flerspråkighet och väcka intresse för livslångt språklärande. Kunskaper i det egna modersmålet stödjer också integreringen i det finländska samhället.

Undervisningen i eget modersmål ska samarbeta med undervisningen i svenska och litteratur, undervisningen i svenska som andraspråk och litteratur och undervisningen i övriga ämnen. Den gemensamma språkfostran har som uppdrag att öka elevernas förståelse för den språkliga och kulturella bakgrundens betydelse för individen, gruppen och samhället samt vägleda eleverna att uppskatta sitt modersmål och andra språk. Utgångspunkten är att se eleverna som aktiva aktörer och utnyttja deras språkkunskaper och övriga kunskaper i undervisningen. Den språkliga och kulturella mångfalden i skolan ska också i övrigt utnyttjas i skolans verksamhet.

Undervisningen ska dra nytta av elevernas möjligheter att utveckla sina språkkunskaper utanför skolan. Undervisningen ska stödja och uppmuntra eleverna att använda sitt eget språk mångsidigt under lektionerna i olika läroämnen och i övrig verksamhet i skolan. Genom att utveckla och använda det egna modersmålet tillägnar sig eleverna och lär sig kommunicera om innehållet i olika läroämnen på sitt modersmål. Viktiga motivationsfaktorer är att eleverna själva får välja och upplever delaktighet och att undervisningsinnehållet är relevant. Språkundervisningen ska präglas av interaktion och kommunikation.

Dessa läroplansgrunder har utarbetats för alla språk som undervisas som elevens eget modersmål. Målen och innehållet i läroplansgrunderna har fastställts för undervisning i elevens eget modersmål som omfattar två årsvekotimmar under hela den grundläggande utbildningen. Utbildningsanordnaren ska utgående från läroplansgrunderna utarbeta en lokal läroplan, exempelvis genom att använda beskrivningarna av uppdraget, målen för lärmiljöer och arbetssätt, handledning, differentiering och stöd samt bedömningen av elevens lärande i läroämnet Modersmål och litteratur. Utbildningsanordnarens läroplan kan också vara språkspecifik. I en språkspecifik läroplan fastställs målen för undervisningen, innehållet och bedömningskriterierna med beaktande av det aktuella språkets särdrag, bland annat skriftsystemet. En språkspecifik läroplan kan också utarbetas gemensamt av flera utbildningsanordnare. Den kunskapsnivå som eleven uppnått kan variera mellan olika språk i den grundläggande utbildningen.

ELEVENS EGET MODERSMÅL SOM KOMPLETTERAR DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN I ÅRSKURS 1–2

I årskurs 1–2 är undervisningens särskilda uppdrag att eleverna lär sig använda sitt modersmål i olika kommunikationssituationer. Eleverna ska lära sig att lyssna, ställa frågor, svara och berätta. Uttrycks- och ordförrådet utökas systematiskt till att omfatta olika livsområden. Med hjälp av undervisningen utvecklas elevernas tanke- och uttrycksförmåga i samarbete med hemmen. Eleverna ska tillägna sig grundläggande läs- och skrivfärdigheter samt stifta bekantskap med barnlitteratur som lämpar sig för åldern och med berättar- och kulturtraditionen. Målet är att eleverna lär sig använda språket i olika lärmiljöer och att söka information på sitt modersmål. Eleverna ska bli medvetna om modersmålets betydelse och utveckla en positiv relation till det egna språket.

Mål för undervisningen i elevens eget modersmål som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 1–2

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Att kommunicera		
M1 hjälpa eleven att utveckla förmåga att lyssna och uppmuntra eleven att ställa frågor och uttrycka sina tankar och upplevelser utan att vara rädd för att säga fel	I1	K2
M2 väcka elevens nyfikenhet och intresse för att använda olika uttrycksmedel	I1	K2
M3 uppmuntra eleven att utveckla sitt språk och sin fantasi samt samarbets- och kommunikationsförmåga	I1	K2
Att tolka texter		
M4 handleda eleven att skapa en positiv och nyfiken inställning till läsning och uppmuntra eleven att läsa självmant enligt sin språkfärdighet	I2	K1, K4
M5 uppmuntra eleven att tillägna sig grundläggande läsfärdigheter och läsförståelse	I2	K1, K4
M6 handleda eleven att undersöka olika texter samt att diskutera dem och dela med sig av sina tankar och upplevelser	I2	K2, K4
Att producera texter		
M7 hjälpa eleven att skapa en positiv inställning till skrivande enligt sin språkfärdighet	I3	K2
M8 handleda eleven att lära känna det egna språkets skriftsystem och utveckla grundläggande skrivfärdigheter	I3	K2, K5

M9 handleda eleven att öva sig att producera text samt uppmuntra eleven att uttrycka sina tankar och iakttagelser i skrift utgående från sin språkfärdighet	I3	K1, K2
Att förstå språk, litteratur och kultur		
M10 uppmuntra eleven att använda sitt modersmål i skolan, hemma och i närmiljön, handleda eleven att ge akt på sitt språkbruk och att lära känna språkets grundläggande strukturer	I4	K1, K2, K3
M11 uppmuntra eleven att lära känna seder och bruk och högtidstraditioner i den egna språk- och kulturgemenskapen samt handleda eleven att ta del av och uppskatta kulturutbudet på det egna språket	I4	K2, K7
Att använda språket som stöd för allt lärande		
M12 uppmuntra eleven att använda sitt modersmål i olika undervisningssituationer	I5	K1, K2, K5
M13 skapa ett gott samarbete mellan undervisningen i det egna modersmålet och den övriga nybörjarundervisningen	I5	K1, K7

Centralt innehåll som anknyter till målen för undervisningen i elevens eget modersmål som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 1–2

Språk- och kommunikationsfärdigheten samt textkompetensen i elevernas eget modersmål ska utvecklas i språksituationer och genom mångsidigt arbete på språket. Innehållet väljs så att eleverna kan utveckla sina kunskaper i det egna språket, litteraturen och övrig kultur på ett mångsidigt sätt. Innehållet ska väljas så att det stödjer målen och utnyttjar både elevernas upplevelser och de lokala möjligheterna. Innehållsområdena formas till helheter för olika årskurser.

I1 Att kommunicera: Eleverna övar sig att lyssna och uttrycka sig muntligt i grupp, till exempel att diskutera, ställa frågor, svara och berätta. Eleverna utforskar olika kommunikationssituationer och uttrycksätt, bland annat med hjälp av lekar, spel och drama.

I2 Att tolka texter: Eleverna undersöker olika texter, såsom sagor, berättelser, dikter, enkla fakta- och medietexter samt bilder. Eleverna övar sig att läsa samt ställa och besvara frågor, i synnerhet utgående från berättande och beskrivande texter. Eleverna diskuterar texter och delar erfarenheter om dem. Eleverna utökar sitt ord- och uttrycksförråd med hjälp av olika texter.

I3 Att producera texter: Eleverna undersöker skriftsystemets särdrag och övar sig att skriva självständigt och gemensamt samt leka med språket.

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur: Eleverna observerar användningen av modersmålet hemma, i skolan och i närmiljön. Användningen av det egna modersmålet främjas i samarbete med den övriga nybörjarundervisningen.

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande: Eleverna utforskar det språk som anknyter till studierna och övar grunderna i språket inom olika vetenskapsgränar i samarbete med den övriga nybörjarundervisningen.

Bedömningen av elevens lärande i elevens eget modersmål som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 1–2

I årskurs 1–2 är utgångspunkten och målet för bedömningen av lärandet att få en helhetsbild av varje elevs språkliga utveckling. Genom bedömningen och responsen får eleven information om sina språkliga styrkor och om sig själv som språkinlärare i det språk som studeras. Eleven ska också få mångsidig respons om sin förmåga att förstå och använda språket, uttrycka sig, delta i gemensamma diskussioner samt producera och tolka texter. Det är viktigt att ge uppmuntrande respons inom de olika färdighetsområdena.

Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på lärprocessen i elevens eget modersmål är följande

- hur förmågan att uttrycka sig och kommunicera samt ord- och begreppsförrådet utvecklats
- hur läsfärdigheten och läsförståelsen samt läsintresset utvecklats
- hur textproduktionen utvecklats
- hur språk- och kulturförståelsen utvecklats, i synnerhet förmågan att göra iakttagelser om ords betydelse och språksituationer i vardagen.

I elevens eget modersmål fästs särskild uppmärksamhet vid hur förmågan att förstå språket har utvecklats. Språkliga särdrag, bland annat skriftsystemet, påverkar elevernas möjligheter att utveckla sina kunskaper i språket i fråga.

ELEVENS EGET MODERSMÅL SOM KOMPLETTERAR DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN I ÅRSKURS 3–6

I årskurs 3–6 är undervisningens särskilda uppdrag att eleverna lär sig kommunicera aktivt på sitt modersmål i olika situationer. Eleverna ska lära sig läsa på olika sätt, analysera innehållet och dela sina läsoplevelser samt utveckla sin kunskap om skriftsystemet. Eleverna undersöker språkets utmärkande drag. Eleverna ska lära sig att jämföra språk och använda sina språkkunskaper i olika lärmiljöer genom att söka information på modersmålet i olika läroämnen. Målet är att eleverna fördjupar relationen till det egna språket och lär sig uppskatta kunskaper i olika språk. Målet är också att eleverna lär sig utvärdera och styra sitt eget lärande. Elevernas studiemotivation ska stärkas i samarbete med hemmen och språkgemenskapen.

Mål för undervisningen i elevens eget modersmål som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 3–6

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Att kommunicera		
M1 uppmuntra eleven att kommunicera i olika situationer	I1	K2
M2 uppmuntra eleven att använda olika uttrycksmedel, även i grupp- och kommunikationssituationer	I1	K2
M3 handleda eleven att utvärdera sin egen kommunikation samt att ta emot och ge respons	I1	K1
Att tolka texter		
M4 uppmuntra eleven att läsa och använda texter på det egna språket utgående från sin språkfärdighet	I2	K1, K4, K5
M5 handleda eleven att vidareutveckla sina grundläggande läsfärdigheter, sin läsförståelse och sina lässtrategier	I2	K4, K5
M6 handleda eleven att utnyttja sina läsfärdigheter och texter för att få upplevelser, söka och bedöma information samt att diskutera texter	I2	K1, K2, K4
Att producera texter		
M7 hjälpa eleven att utveckla sitt uttryckssätt samt en positiv inställning till skrivande utgående från sin språkfärdighet	I3	K2
M8 uppmuntra eleven att träna och vidareutveckla sina grundläggande skrivefärdigheter och sin förmåga att producera texter	I3	K1, K2, K5
M9 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att uttrycka tankar och upplevelser i faktatexter och skönlitterära texter	I3	K1, K2
Att förstå språk, litteratur och kultur		
M10 hjälpa eleven att förstå språklig och kulturell identitet och att reflektera kring modersmålets betydelse	I4	K1, K2
M11 handleda eleven att lära känna de centrala strukturerna i det egna modersmålet	I4	K1, K2
Att använda språket som stöd för allt lärande		

M12 handleda eleven att använda sina kunskaper i det egna modersmålet i allt lärande och att utveckla språket inom olika vetenskapsgrenar	I5	K1, K4
M13 ge eleven verktyg för att söka, begrunda och bedöma information på sitt eget språk samt stödja eleven att tillägna sig ett självstyrt sätt att studera sitt modersmål	I5	K1, K4, K5

Centralt innehåll som anknyter till målen för undervisningen i elevens eget modersmål som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 3–6

Språk- och kommunikationsfärdigheten samt textkompetensen i elevens eget modersmål ska utvecklas i språksituationer och genom mångsidigt arbete på språket. Innehållet väljs så att eleverna kan utveckla sina kunskaper i det egna språket, litteraturen och övrig kultur på ett mångsidigt sätt. Innehållet ska väljas så att det stödjer målen och utnyttjar både elevernas upplevelser och de lokala möjligheterna. Innehållsområdena formas till helheter för olika årskurser.

I1 Att kommunicera: Eleverna tränar samarbetsförmågan, såsom att lyssna och ta initiativ samt skapa presentationer genom att utnyttja möjligheter i den egna språkmiljön och medier på det egna språket. Eleverna övar sig att utvärdera sin kommunikation och ta emot respons.

I2 Att tolka texter: Eleverna arbetar mångsidigt med olika texter så att deras relation till det egna språkets textvärld stärks. Eleverna fördjupar sin läsfärdighet och förmåga att tolka texter genom att undersöka olika muntliga och skriftliga texter, i synnerhet berättande, beskrivande och enkla argumenterande texter. Eleverna tränar lässtrategier, bland annat att fråga, ögna igenom och komprimera. Eleverna diskuterar texter, delar läsupplevelser och fördjupar sin kunskap om hur olika texter är uppbyggda. Eleverna vidgar sitt ord- och uttrycksförråd.

I3 Att producera texter: Eleverna tränar skrivprocessens faser samt textstruktur. Eleverna övar sig att skriva för hand och på tangentbord, undersöker särdrag i det egna språkets rättstavning och övar sig att använda särdragen i egen text. Eleverna skriver texter självständigt och tillsammans med andra samt diskuterar och ger respons på texterna.

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur: Eleverna reflekterar över kulturell identitet och användningen av det egna modersmålet hemma, i skolan och i närmiljön. Eleverna undersöker centrala strukturer i det egna modersmålet.

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande: Eleverna undersöker begrepp och textbruk i olika läroämnen samt jämför texter inom olika vetenskapsgrenar. Eleverna övar sig att söka information och använda medier på det egna språket. Eleverna presenterar och tränar olika språkinlärningsstrategier.

Bedömning av elevens lärande i elevens eget modersmål som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 3–6

Avsikten med bedömningen är att ge information om hur elevens lärande framskrider samt att handleda och uppmuntra eleven. Eleven ska ges mångsidig respons om hur hans förmåga att förstå och använda språket muntligt och i skrift har utvecklats och hur elevens uttrycksförråd blivit mångsidigare. Bedömningen ger också information för undervisningsplaneringen. Med hjälp av bedömningen får eleven information om sina språkliga styrkor och framsteg, om sig själv som språkinlärare i det egna modersmålet och om sin förmåga att använda sina språkkunskaper som stöd för lärandet.

Då läraren ger en verbal bedömning eller ett vitsord i det egna modersmålet, ska hen bedöma elevens kunskaper i relation till målen i den lokala läroplanen. Då läraren definierar elevens kunskapsnivå i slutet av årskurs 6, ska läraren utgå från de nationella kriterierna för goda kunskaper. Det centrala med tanke på det fortsatta lärandet är grundläggande färdigheter inom de olika målområdena i det egna modersmålet och de arbetsprocesser och inlärningsstrategier som de bygger på.

Profil för goda kunskaper i slutet av årskurs 6 i elevens eget modersmål som kompletterar den grundläggande utbildningen

Mål för undervisningen	Innehåll	Föremål för bedömningen i läroämnet	Profil för goda kunskaper
Att kommunicera			
M1 uppmuntra eleven att kommunicera i olika situationer	I1	Förmåga att kommunicera	Eleven deltar i olika kommunikationssituationer. Eleven lyssnar på andras åsikter i gruppen, tar hänsyn till dem och tar initiativ i kommunikationssituationer.
M2 uppmuntra eleven att använda olika uttrycksmedel, även i grupp- och kommunikationssituationer	I1	Förmåga att använda olika uttrycksmedel	Eleven kan använda olika uttrycksmedel.
M3 handleda eleven att utvärdera sin kommunikation samt att ta emot och ge respons	I1	Förmåga att utvärdera sin kommunikation samt att ta emot och ge respons	Eleven kan under handledning utvärdera sin kommunikation samt ta emot och ge respons.

Att tolka texter			
M4 uppmuntra eleven att läsa och använda texter på det egna språket utgående från sin språkfärdighet	12	Förmåga att läsa och använda texter på det egna språket	Eleven läser de överenskomna verken eller textutdragen.
M5 handleda eleven att vidareutveckla sina grundläggande läsfärdigheter, sin läsförståelse och sina lässtrategier	12	Hur den grundläggande läsfärdigheten utvecklets samt förmågan att förstå texter och använda lässtrategier	Elevens grundläggande läsfärdigheter har utvecklats. Eleven förstår det centrala innehållet och kan använda en del grundläggande lässtrategier, till exempel ställa frågor och dra slutsatser.
M6 handleda eleven att utnyttja sina läsfärdigheter och texter för att få upplevelser, söka och bedöma information samt att diskutera texter	12	Läsförmåga samt förmåga att använda texter	Eleven kan utnyttja sina läsfärdigheter och texter för att få upplevelser och för att söka och bedöma information samt kan diskutera texter utgående från egna erfarenheter.
Att producera texter			
M7 hjälpa eleven att utveckla sitt uttryckssätt samt en positiv inställning till skrivande utgående från sin språkfärdighet	13	Förmåga att uttrycka sig i texter	Eleven kan i någon mån använda olika uttryckssätt i sina texter.
M8 uppmuntra eleven att träna och vidareutveckla sina grundläggande skrivfärdigheter och sin förmåga att producera texter	13	Grundläggande skrivfärdigheter	Eleven känner i huvuddrag till språkets skriftsystem och rättstavning och kan under handledning skriva skönlitterära texter och faktatexter.

M9 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att uttrycka tankar och upplevelser i faktatexter och skönlitterära texter	13	Förmåga att uttrycka tankar och upplevelser i texter	Eleven kan under handledning beskriva och återge tankar och upplevelser.
Att förstå språk, litteratur och kultur			
M10 hjälpa eleven att förstå språklig och kulturell identitet och att reflektera kring modersmålets betydelse	14	Förmåga att förstå språklig och kulturell identitet och reflektera kring modersmålets betydelse	Eleven kan beskriva betydelsen av språklig och kulturell identitet och modersmålet.
M11 handleda eleven att lära känna de centrala strukturerna i det egna modersmålet	14	Kunskap om centrala strukturer i det egna modersmålet	Eleven känner till de centrala strukturerna i det egna modersmålet och kan i någon mån använda dem.
Att använda språket som stöd för allt lärande			
M12 handleda eleven att använda sina kunskaper i det egna modersmålet i allt lärande och att utveckla språket inom olika vetenskapsgrenar	15	Förmåga att använda det egna modersmålet i lärandet och utveckla språket inom olika vetenskapsgrenar.	Eleven kan under handledning använda det egna modersmålet som stöd för lärandet och känner i någon mån till språket inom olika vetenskapsgrenar.
M13 ge eleven verktyg för att söka, begrunda och bedöma information på sitt eget språk samt stödja eleven att tillägna sig ett självstyrt sätt att studera sitt modersmål	15	Förmåga att söka information på det egna språket	Eleven känner i någon mån till informationskällor på det egna språket, kan söka information samt begrunda och bedöma den. Eleven kan studera sitt modersmål på ett självstyrt sätt.

ELEVENS EGET MODERSMÅL SOM KOMPLETTERAR DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN I ÅRSKURS 7–9

I årskurs 7–9 är undervisningens särskilda uppdrag att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i det egna modersmålet utgående från deras individuella språkfärdigheter. Eleverna undersöker olika muntliga och skriftliga texter och lär sig tolka, analysera och producera dem. Elevernas relation till litteratur på det egna språket, berättar- och kulturtraditionen samt den egna språkgemenskapen ska fördjupas och bli mångsidigare. Eleverna ska fördjupa sin kunskap om språkets särdrag och använda sina språkkunskaper och -färdigheter i olika lärmiljöer genom att söka information på modersmålet i olika läroämnen. Målet är att stärka elevernas uppskattning för det egna modersmålet och öka elevernas förmåga att medvetet och kreativt använda språket. Eleverna ska lära sig att studera sitt modersmål på ett vetgirigt och självstyrt sätt, fördjupa sin förmåga att jämföra språk och på ett mångsidigt sätt dra nytta av sina kunskaper i olika språk. Eleverna ska tillägna sig sätt att utveckla sina språkkunskaper också efter att den grundläggande utbildningen avslutats. Elevernas studiemotivation ska fördjupas i samarbete med hemmen och språkgemenskapen.

Mål för undervisningen i elevens eget modersmål som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 7–9

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Att kommunicera		
M1 handleda eleven att främja sin förmåga att kommunicera i olika situationer och att utvärdera sin kommunikation	I1	K1, K2
Att tolka texter		
M2 sporra eleven att bredda sitt läsintresse enligt sin språkfärdighet	I2	K2, K5, K7
M3 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att läsa analytiskt och kritiskt och att förstå och tolka olika texter	I2	K2, K4, K5
M4 handleda eleven att stärka sin förmåga att utnyttja texter och sina läsfärdigheter för att söka information och få upplevelser samt att diskutera texter i olika kommunikationsmiljöer	I2	K1, K2, K4
Att producera texter		
M5 hjälpa eleven att utveckla ett eget uttryck i sina texter och att stärka en positiv inställning till skrivande	I3	K2, K5
M6 handleda eleven att vidareutveckla och bredda sina skrivfärdigheter och fördjupa sin kunskap om textgenrer	I3	K1, K2

M7 uppmuntra eleven att producera berättande, beskrivande, instruerande, argumenterande och förklarande texter	I3	K1, K2, K7
Att förstå språk, litteratur och kultur		
M8 handleda eleven att reflektera över språklig och kulturell identitet samt användningen av modersmålet, modersmålets betydelse och ställning i olika språkgemenskaper och att ta del av medier och kulturutbud på olika språk	I4	K1, K2, K7
M9 uppmuntra eleven att känna igen olika språkliga register, till exempel skillnader mellan tal- och skriftspråk samt språkbruket i olika situationer	I4	K2, K4
M10 handleda eleven att fördjupa sin kunskap om de centrala strukturerna i modersmålet och att analysera dem	I4	K2, K4, K5
Att använda språket som stöd för allt lärande		
M11 hjälpa eleven att utveckla sin förmåga att använda modersmålet för att söka och behandla information i olika läroämnen och miljöer	I5	K1, K4, K6

Centralt innehåll som anknyter till målen för undervisningen i elevens eget modersmål som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 7–9

Språk- och kommunikationsfärdigheten samt textkompetensen i elevens eget modersmål ska utvecklas i språksituationer och genom mångsidigt arbete på språket. Innehållet väljs så att eleverna kan utveckla sina kunskaper i det egna språket, litteraturen och övrig kultur på ett mångsidigt sätt. Innehållet ska väljas så att det stödjer målen och utnyttjar både elevernas upplevelser och de lokala möjligheterna. Innehållsområdena formas till helheter för olika årskurser.

I1 Att kommunicera: Eleverna diskuterar händelser i de ungas värld, hemmen och språkgemenskapen, de övar sig att diskutera, argumentera och uttrycka åsikter och att jämföra olika språkgemenskapers sätt att kommunicera och diskutera. Eleverna tränar olika kommunikationssituationer genom att utnyttja möjligheter i den egna språkmiljön och medier på det egna språket. Eleverna utvärderar sin kommunikation och övar sig att ge och ta emot respons.

I2 Att tolka texter: Intresset för texter på det egna språket stärks genom att texter som eleverna själva föreslår används i undervisningen. Elevernas textvärld breddas och eleverna handleds att använda olika källor för att hitta texter på det egna språket. Eleverna fördjupar lässtrategierna och övar sig att bedöma

källors tillförlitlighet. Eleverna studerar också förklarande och instruerande texter. Eleverna delar läsoplevelser och texttolkningar i olika kommunikationsmiljöer.

13 Att producera texter: Eleverna övar sig att producera berättande, beskrivande, argumenterande, förklarande och instruerande texter för olika syften samt fördjupar insikten i skrivprocessens faser. Eleverna vidareutvecklar förmågan att skriva för hand och på tangentbord. Eleverna fördjupar sin kunskap om särdragen i det egna språkets rättstavning och förmågan att använda särdragen i egen text. Eleverna funderar på hur ords och uttrycks betydelser och nyanser påverkar en text. Eleverna skriver texter självständigt och tillsammans med andra samt diskuterar och ger respons på texterna.

14 Att förstå språk, litteratur och kultur: Eleverna bekantar sig med medier och kulturutbud på det egna språket och övar sig att granska dem kritiskt. Eleverna fördjupar sin kunskap om de centrala strukturerna och andra särdrag i det egna modersmålet och jämför dem med svenska. Eleverna inhämtar också kunskap om Finlands nationalspråk och minoritetsspråk och deras betydelse för individen och samhället.

15 Att använda språket som stöd för allt lärande: Eleverna fördjupar sin kunskap om begrepp och textbruk i olika läroämnen. Sökningen av information på det egna språket används som ett allt mångsidigare stöd för allt lärande.

Bedömning av elevens lärande och kunnande i elevens eget modersmål som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 7–9

Avsikten med bedömningen är att ge information om hur elevens lärande framskrider samt att handleda och uppmuntra eleven. Eleven ska ges mångsidig respons om hur hans förmåga att förstå och använda språket muntligt och skriftligt har utvecklats. Bedömningsresponsen ger också information för undervisningsplaneringen. Med hjälp av bedömningen får eleven information om sina språkliga styrkor och framsteg, om hur hen lär sig och om sin förmåga att använda sina språkkunskaper som stöd för allt lärande och för sitt läsintresse.

När studierna avslutas i slutet av årskurs 9 fastställs hur eleven har uppnått målen i lärokursen elevens eget modersmål som kompletterar den grundläggande utbildningen. Då vitsordet bildas ska man ta i beaktande alla mål och de därtill hörande kunskapskraven för bedömningen i lärokursen elevens eget modersmål som fastställts i denna bilaga, oberoende av för vilken årskurs 7, 8 eller 9 enskilda mål har ställts upp i den lokala läroplanen. Vitsordet är en helhetsbedömning som bildas utgående från målen och kunskapskraven för elevens eget modersmål. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. I beskrivningarna av kunskapskraven omfattar beskrivningen av de högre vitsorden även kunnandet för de lägre vitsorden.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Att kommunicera							
M1 handleda eleven att främja sin förmåga att kommunicera i olika situationer och att utvärdera sin kommunikation	I1	Eleven lär sig att agera i olika kommunikationssituationer och att utvärdera sin kommunikation.	Förmåga att agera i grupp	Eleven kan slumpmässigt agera i en välbekant grupp och i vardagliga kommunikationssituationer.	Eleven kan agera i vanliga kommunikationssituationer.	Eleven kan agera i många olika kommunikationssituationer och kan utvärdera sin kommunikation.	Eleven kan agera ändamålsenligt i många slags kommunikationssituationer och kan anpassa sitt eget agerande enligt situation.
Att tolka texter							
M2 sporra eleven att bredda sitt läsintresse enligt sin språkfärdighet	I2	Eleven känner skönlitterära-, fack- och medietexter i olika former.	Förmåga att bredda textvärlden och läsintresset	Eleven kan läsa olika enkla skönlitterära-, fack- eller medietexter.	Eleven kan läsa olika slag av texter men håller sig främst till välbekanta texttyper.	Eleven kan läsa olika slag av skönlitterära-, fack- eller medietexter.	Eleven kan mångsidigt läsa olika slag av skönlitterära-, fack- eller medietexter.
M3 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att läsa	I2	Eleven utvecklar sin förmåga att läsa analytiskt och kritiskt	Analytisk och kritisk läsfärdighet, samt förmåga att	Eleven kan dra nytta av enkla texter för att fullgöra en	Eleven förstår det centrala i texten och övar	Eleven kan granska texter kritiskt med hjälp av några	Eleven kan använda ändamålsenliga lässtrategier.

analytiskt och kritiskt och att förstå och tolka olika texter		samt förstår och tolkar olika texter.	förstå och tolka texter	uppgift enligt modell.	på att granska texten kritiskt.	lässtrategier.	Eleven väljer, använder, tolkar och utvärderar kritiskt också texttyper som är nya för hen.
M4 handleda eleven att stärka sin förmåga att utnyttja texter och sina läsfärdigheter för att söka information och få upplevelser samt att diskutera texter i olika kommunikationsmiljöer	12	Eleven stärker sin förmåga att reflektera över texters samband med egna upplevelser samt diskutera texter i olika kommunikationsmiljöer.	Förmåga att dra nytta av texter och läsfärdighet samt förmåga att diskutera texter i olika kommunikationsmiljöer	Eleven kan dra nytta av enkla texter och kan med hjälp av stödfrågor och modeller reflektera över textens koppling till egna erfarenheter.	Eleven kan med hjälp av stödfrågor och modeller självständigt dra nytta av olika texter för att söka information. Eleven övar att diskutera texter i bekanta kommunikationsmiljöer.	Eleven kan skriva och diskutera olika texter och reflektera kring deras koppling till egna erfarenheter i olika kommunikationsmiljöer.	Eleven kan skriva och diskutera också texttyper som är nya för hen och ställa frågor, sammanfatta, kommentera och reflektera kring textens koppling till egna erfarenheter i olika kommunikationsmiljöer.
Att producera texter							
M5 hjälpa eleven att utveckla ett eget uttryck i sina texter och att stärka en	13	Eleven uppmuntras att utveckla egna uttryckssätt i sina texter och	Förmåga att producera texter av olika slag samt uttryckssätt	Eleven kan med hjälp av stödfrågor och modeller	Eleven kan med hjälp av modeller producera skriftlig och muntlig	Eleven kan producera också längre skriftliga och muntliga texter och	Eleven kan producera mångsidiga och ändamålsenliga skriftliga och

positiv inställning till skrivande		stärker en positiv inställning till skrivande.		producera enkel text.	text med uttryckssätt som är bekanta för hen.	använda mångsidiga uttryckssätt.	muntliga texter enligt situation och använda kreativa uttryckssätt.
M6 handleda eleven att vidareutveckla och bredda sina skrivfärdigheter och fördjupa sin kunskap om textgenrer	I3	Eleven utvecklar sin skrivfärdighet för att den ska bli mera mångsidig och smidig samt sina färdigheter att behärska skriftsystemet i det egna modersmålet.	En smidig och mångsidig skrivfärdighet och förmåga att producera förståelig text samt behärska skriftspråkets konventioner	Eleven kan med hjälp av modeller producera enkel text vars budskap man kan förstå. Eleven kan använda enkla strukturer samt i huvudsak till exempel skiljetecken vid meningsgränser och versal i början av mening.	Eleven kan producera en kort text vars budskap man förstår förhållandevis lätt. Eleven kan strukturera sin text och följa skriftspråksnormerna.	Eleven kan producera text som är lätt att förstå. Eleven kan dra nytta av digitala verktyg i sin skrivprocess.	Eleven kan producera en förståelig och smidig text. Eleven kan strukturera sin text och sina stycken logiskt och fästa uppmärksamhet vid ordval samt följa skriftspråksnormerna.
M7 uppmuntra eleven att producera berättande, beskrivande, instruerande, ställningstagande	I3	Eleven uppmuntras att producera berättande, beskrivande, instruerande,	Förmåga att producera texter som representerar olika texttyper	Eleven kan producera enkla och konkreta berättande och beskrivande texter enligt modell om	Eleven kan producera instruerande och enkla ställningstagande texter och med hjälp av modeller	Eleven kan producera reflekterande och olika ställningstagande texter och använda	Eleven kan självständigt producera olika texter och mångsidigt använda uttryckssätt som är typiska för dem.

och reflekterande texter		ställningstagande och reflekterande texter.		ämnen som är bekanta för hen.	använda uttryckssätt som är typiska för dem.	uttryckssätt som är typiska för dem.	
Att förstå språk, litteratur och kultur							
M8 handleda eleven att reflektera över språklig och kulturell identitet samt användningen av modersmålet, modersmålets betydelse och ställning i olika språkgemenskaper och att ta del av medier och kulturutbud på olika språk	14	Eleven reflekterar över språklig och kulturell identitet samt användningen av modersmålet, dess betydelse och ställning som en del av olika språkliga gemenskaper samt drar nytta av medier och kulturutbud på det egna modersmålet.	Förmåga att utveckla kulturell och språklig medvetenhet	Eleven kan identifiera något språkligt eller kulturellt särdrag från hens egen bakgrund. Eleven känner i någon mån till medier och kulturutbud på det egna språket.	Eleven kan med hjälp av modeller beskriva betydelsen av språklig och kulturell identitet och med hjälp av stödfrågor jämföra dem med bekanta språk och kulturer, även Finland och finländsk kultur.	Eleven kan beskriva sin språkliga och kulturella identitet samt användningen av modersmålet, dess betydelse och ställning bland andra språk. Eleven kan dra nytta av medier och kulturutbud på det egna språket.	Eleven kan självständigt beskriva sin språkliga och kulturella identitet samt användningen av modersmålet, dess betydelse och ställning bland andra språk, både ur ett individuellt och samhälleligt perspektiv. Eleven drar på ett kreativt och självständigt sätt nytta av medier och kulturutbud på det egna språket.

<p>M9 uppmuntra eleven att känna igen olika språkliga register, till exempel skillnader mellan tal- och skriftspråk samt språkbruket i olika situationer</p>	<p>I4</p>	<p>Eleven identifierar olika språkliga register, till exempel skillnader mellan tal- och skriftspråk samt språkbruket i olika situationer.</p>	<p>Förmåga att utveckla språklig medvetenhet</p>	<p>Eleven kan med hjälp av modell och stödfrågor göra enstaka iakttagelser kring särdrag i text och språk såsom skillnader mellan tal- och skriftspråk.</p>	<p>Eleven kan med hjälp av modell göra iakttagelser kring särdrag i språk och text och skillnader mellan olika register och stilar.</p>	<p>Eleven kan identifiera olika språkliga register, skillnader mellan tal- och skriftspråk samt språkbruket i olika situationer. Eleven kan med hjälp av modell använda olika språkliga register.</p>	<p>Eleven kan identifiera och självständigt använda olika språkliga register, iaktta skillnader mellan tal- och skriftspråk samt språkbruket i olika situationer.</p>
<p>M10 handleda eleven att fördjupa sin kunskap om de centrala strukturerna i modersmålet och att analysera dem</p>	<p>I4</p>	<p>Eleven fördjupar sina kunskaper om de centrala strukturerna i modersmålet.</p>	<p>Kunskap om centrala strukturer och användning av dem</p>	<p>Eleven kan använda enkla strukturer i sitt eget modersmål med hjälp av stödfrågor och modeller.</p>	<p>Eleven identifierar med hjälp av modeller några centrala strukturer i sitt eget modersmål och använder dem i bekanta miljöer.</p>	<p>Eleven identifierar med hjälp av modeller självständigt centrala strukturer i sitt eget modersmål och kan använda dem i olika kommunikationsmiljöer.</p>	<p>Eleven känner väl till centrala strukturer i sitt eget modersmål och kan använda dem mångsidigt också i kommunikationsmiljöer som är nya för hen.</p>

Att använda språket som stöd för allt lärande							
M11 hjälpa eleven att utveckla sin förmåga att använda sitt modersmål för att söka och behandla information i olika läroämnen och miljöer	15	Eleven utvecklar en fungerande två- eller flerspråkighet och förmåga att använda den kunskapen för att söka och behandla information i olika läroämnen och miljöer i enlighet med upphovsrätten.	Förmåga att dra nytta av flerspråkighet samt det egna språket när hen söker och behandlar information med hjälp av digitala verktyg	Eleven övar att använda sitt modersmål som ett stöd i studier och informationssökning. Eleven kan söka information i vanliga källor med hjälp av modeller.	Eleven använder med hjälp av modeller sitt modersmål och sin flerspråkighet som ett stöd i studier och i informationssökning. Eleven följer upphovsrättsliga normer och förstår betydelsen av personlig integritet på nätet.	Eleven kan självständigt använda sitt modersmål och sin flerspråkighet som ett stöd i studier och i informationssökning. Eleven övar på att välja källor, använda dem och bedöma tillförlitlighet. Hen kan i allmänhet skilja mellan fakta och åsikt.	Eleven använder mångsidigt och självständigt sitt modersmål och sin flerspråkighet som ett stöd i studier och i informationssökning. Eleven kan bedöma informationens användbarhet och källornas tillförlitlighet och välja lämpliga källor för uppgiften.

BETYG

När läsåret avslutas ges eleven ett intyg över deltagande i undervisning i elevens eget modersmål som kompletterar den grundläggande utbildningen. I intyget antecknas vilket språk som studerats, omfattningen av undervisningen och en verbal bedömning eller ett siffervitsord i enlighet med utbildningsanordnarens

beslut. I övrigt följs bestämmelserna om betygsanteckningar i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Också i slutet av årskurs 9 ges eleverna ett separat intyg.